

Baranyi Ferenc

Alázattal szolgálni

Készült egy fotó, még 1930-ban, amelyet az „évszázad fotójának" neveztek. A képen Bruno Walter, Arturo Toscanini, Erich Kleiber, Otto Klemperer és Wilhelm Furtwängler látható. A kor legjelesebb dirigensei – együtt! Bizony, ez világválogatott volt a javából.

Ha fél évszázaddal később, 1980-ban készül közös fénykép az akkori *világválogatott*ról, azon biztos rajta lenne Ferencsik János is, mondjuk Karajan, Solti és más nagyságok társaságában.

Vele való kapcsolatom szívélyesnek volt mondható. Hetvenedik születésnapján, 1977. január 18-án délelőtt operatőröstül rontottam be operaházi próbájára és nyilvánosan köszöntöttem fel őt egy kancsalba hajló rigmussal. Csak nyolc sort idézek a testes „poémából": *A vadak megszelídülnek, / ha fülükbe hegedülnek / s ember embert nem hirigel, / ha a Ferencsik dirigel… / Kinek füle nagy és kajla: / az a zenét duplán hallja. / S duplán vesztes, aki siket, / mert nem hallja Ferensiket!*

Akkor én a Magyar Televízió Szórakoztató és Zenei Főosztályának helyettes vezetője /egyben szerkesztő-műsorvezetője/ voltam, ő pedig gyakori „bedolgozója": a Zenés TV Színház különféle produkcióinak karmestere például. Beszélgettem vele képernyőn, interjúvoltam a nyomtatott sajtóban. Egy ilyen alkalommal többek között azt kérdeztem tőle, hogy miképpen lehetne növelni az operabarátok táborát. Idézek válaszából:

A jó operaelőadás mindig behozza a híveket. S hogy mitől jó egy operaelőadás? Elsősorban attól, hogy az énekesek pontosan és szépen énekelnek. A szép hang már önmagában is gyönyörűség, szenzuális, akusztikai öröm. Még nagyobb az öröm, ha a szép hang valami mondanivalóhoz kapcsolódik, és még érdekesebb a dolog akkor, ha ez a mondanivaló színpadi cselekménnyel van összefüggésben. Ezzel nagyjából mindent elmondtam. Persze jó karmester is kell, aki ért a zenéhez és ért a zenekarhoz, no meg jó rendező is kell, aki ért a színpadhoz és ért a zenéhez. A partitúra a rendező számára is törvény. Egy prózai darab rendezője önkényesen rábökhet erre vagy arra a mondatra: ezt dühösen kell mondani! Ám az opera-

rendező nem adhat ilyen utasítást, ha a zene nem dühös abban a mondatban, amit éppen énekel az énekes. A jó előadásnak tehát az is titka, hogy a karmester és a rendező kellő alázattal szolgálja a zenét.

Nos, azok a rendezők, akik manapság nem *értelmezik*, hanem *átértelmezik* a műveket, elgondolkodhatnának János bátyám szavain.